

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Національна безпека та державна охорона

УДК 351.74(477)

Скриньковський Руслан Миколайович

кандидат економічних наук, професор

Львівський університет бізнесу та права

Skrynkovskyi Ruslan

PhD in Economics, Professor

Lviv University of Business and Law

ORCID: 0000-0002-2180-8055

**КОНТРОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ І НЕЗАЛЕЖНИХ
УСТАНОВ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ СПЕЦСЛУЖБ (ЗАРУБІЖНИЙ
ДОСВІД), ТА ВЗАЄМОДІЯ УДО УКРАЇНИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ
МЕДІА У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
CONTROL OF PUBLIC ORGANIZATIONS AND INDEPENDENT
INSTITUTIONS OVER THE ACTIVITIES OF SPECIAL SERVICES
(FOREIGN EXPERIENCE), AND INTERACTION OF THE
DEPARTMENT OF THE STATE PROTECTION (UDO) OF UKRAINE
WITH MEDIA REPRESENTATIVES IN THE NATIONAL SECURITY
SYSTEM**

***Анотація.** Вступ. У сучасних демократичних суспільствах спецслужби мають суттєвий вплив на формування політики національної безпеки, реалізуючи комплекс заходів відповідно до закону. Їхня діяльність, що часто є закритою, потребує належного демократичного контролю з боку громадськості та незалежних інституцій. Також особливої уваги заслуговує взаємодія Управління державної охорони України (далі – УДО України) з медіа в умовах актуальних загроз, спричинених злочинною*

російсько-українською війною. Це вимагає ґрунтовного аналізу правових і практичних засад такої взаємодії задля збереження балансу між безпекою та відкритістю, враховуючи основні принципи у сфері медіа та принципи державної охорони в Україні, як складової забезпечення національної безпеки.

Мета. Метою статті є дослідити особливості контролю громадських організацій і незалежних установ за діяльністю спецслужб (зарубіжний досвід), а також специфіку та механізми взаємодії УДО України як спецслужби з представниками медіа у системі національної безпеки.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) література, яка безпосередньо або опосередковано стосується мети дослідження; 2) Конституція України, Закони України, Укази Президента України, журналістські публікації та розслідування, думки співробітників, матеріали й аналітична інформація УДО України, Служби безпеки України, Головного управління розвідки (ГУР) Міністерства оборони України, а також інформація з відкритих джерел щодо діяльності українських та іноземних спецслужб.

Під час дослідження застосовано як загальнонаукові, так і спеціальні методи, з урахуванням практичного досвіду у сферах права, безпеки та оборони.

Результати. Встановлено, що міжнародний досвід країн Європейського Союзу та Північної Америки підтверджує ефективність залучення громадських організацій, медіа та незалежних установ до здійснення демократичного контролю за діяльністю спецслужб. Такий підхід сприяє підвищенню розумної (об’єктивно необхідної, обґрунтованої) відкритості, відповідальності і розвитку діяльності спецслужб, формуванню довіри громадськості до органів державної влади та забезпеченню дотримання прав людини у системі національної безпеки, що

відповідає як потребам держави, так і очікуванням суспільства. Демократичний контроль над спецслужбами є невід’ємною складовою сучасної політики у сфері національної безпеки.

Обґрунтовано, що взаємодія між УДО України та представниками медіа є критично важливою для забезпечення національної безпеки. Ефективна співпраця між ними дозволяє не лише запобігти витоку інформації, що може становити загрозу безпеці вищих посадових осіб та стабільності держави, але й попередити про таку загрозу, а також сприяє дотриманню правових вимог, з урахуванням особливостей воєнного та мирного часу. Правові вимоги (норми, засади) встановлюють чіткі межі для діяльності медіа, визначаючи, яка інформація може бути оприлюднена, а яка — підлягає обов’язковому обмеженню з огляду на забезпечення національної безпеки, особливо в умовах війни.

Доведено, що вдосконалення взаємодії між УДО України, іншими спецслужбами, зокрема Службою безпеки України, та громадянським суспільством є ключовим для підвищення ефективності державної охорони та безпекової політики України.

Зазначається, що роль українських журналістів під час війни є надзвичайно важливою та відповідальною, оскільки завдяки їхній діяльності світ дізнається правду про російський державний тероризм, воєнні злочини та інші міжнародні злочини, вчинені російською федерацією проти України та Українського народу. Ця злочинна російсько-українська війна ведеться під контролем російських спецслужб. Російські спецслужби, у тому вигляді, в якому вони існують та діють сьогодні, є міжнародною терористичною організацією, і їх недооцінювати не можна.

З огляду на результати аналізу нормативно-правових актів України, що регулюють взаємовідносини органів державної влади, Сил безпеки і оборони України та медіа, виникає необхідність розробки Рекомендацій

для журналістів щодо роботи (професійної діяльності) в умовах воєнного стану. Ці Рекомендації, поряд з іншими положеннями, повинні включати: основні принципи у сфері медіа; права й обов'язки, відповідальність журналістів; а також напрями, форми і методи їх взаємодії з співробітниками (військовослужбовцями) УДО України, з метою виявлення нових загроз і нейтралізації існуючих у сфері державної охорони та забезпечення національної безпеки України.

Перспективи. У перспективі доцільно дослідити особливості боротьби з корупцією в Україні як один із ключових напрямів реформування УДО України в системі національної безпеки. Також важливо вивчити досвід роботи іноземних спецслужб, зокрема США, Ізраїлю та Великої Британії, з метою удосконалення УДО України в контексті забезпечення і посилення національної безпеки.

Ключові слова: військовослужбовці, Управління державної охорони України, спецслужби, державна охорона в Україні, медіа, органи державної влади, журналісти, безпека посадових осіб, демократичний контроль, національна безпека України, російсько-українська війна, Конституція України, закони України.

Summary. *Introduction. In modern democratic societies, special services have a significant impact on the formation of national security policy, implementing a set of measures in accordance with the law. Their activities, which are often closed, require proper democratic control by the public and independent institutions. Also, special attention deserves the interaction of the Department of the State Protection of Ukraine with the media in the context of current threats caused by the criminal russian-Ukrainian war. This requires a thorough analysis of the legal and practical foundations of such interaction in order to maintain a balance between security and openness, taking into account the basic principles in the media sphere and the principles of state protection in*

Ukraine as a component of ensuring national security.

Purpose. The purpose of the article is to investigate the features of control by public organizations and independent institutions over the activities of special services (foreign experience), as well as the specifics and mechanisms of interaction between the Department of the State Protection of Ukraine as a special service with media representatives in the national security system.

Materials and methods. The materials of the study are: 1) literature that directly or indirectly relates to the purpose of the study; 2) the Constitution of Ukraine, Laws of Ukraine, Decrees of the President of Ukraine, journalistic publications and investigations, opinions of employees, materials and analytical information of the Department of the State Protection of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the Main Intelligence Directorate (HUR) of the Ministry of Defense of Ukraine, as well as information from open sources regarding the activities of Ukrainian and foreign special services.

During the study, both general scientific and special methods were used, taking into account practical experience in the fields of law, security and defense.

Results. It has been established that the international experience of the European Union and North America confirms the effectiveness of involving public organizations, media and independent institutions in the implementation of democratic control over the activities of special services. This approach contributes to increasing reasonable (objectively necessary, justified) openness, responsibility and development of the activities of special services, building public trust in state authorities and ensuring respect for human rights in the national security system, which meets both the needs of the state and the expectations of society. Democratic control over special services is an integral part of modern national security policy.

It is substantiated that the interaction between the Department of the State Protection of Ukraine and representatives of the media is critically important

for ensuring national security. Effective cooperation between them allows not only to prevent the leakage of information that may pose a threat to the security of senior officials and the stability of the state, but also to warn about such a threat, and also contributes to compliance with legal requirements, taking into account the peculiarities of war and peacetime. Legal requirements (norms, principles) set clear boundaries for the activities of the media, determining what information can be made public and what is subject to mandatory restrictions in order to ensure national security, especially in wartime.

It has been proven that improving interaction between the Department of the State Protection of Ukraine, other special services, in particular the Security Service of Ukraine, and civil society is key to increasing the effectiveness of state protection and security policy of Ukraine.

It is noted that the role of Ukrainian journalists during the war is extremely important and responsible, since thanks to their activities the world learns the truth about russian state terrorism, war crimes and other international crimes committed by the russian federation against Ukraine and the Ukrainian people. This criminal russian-Ukrainian war is being waged under the control of russian special services. Russian special services, in the form in which they exist and operate today, are an international terrorist organization, and they cannot be underestimated.

Given the results of the analysis of the regulatory legal acts of Ukraine that regulate the relationship between state authorities, the Security and Defense Forces of Ukraine and the media, there is a need to develop Recommendations for journalists regarding work (professional activity) in martial law. These Recommendations, along with other provisions, should include: basic principles in the media sphere; rights and obligations, responsibility of journalists; as well as directions, forms and methods of their interaction with employees (servicemen) of the Department of the State Protection of Ukraine, in order to identify new threats and neutralize existing

ones in the sphere of state protection and ensure the national security of Ukraine.

Prospects. In the future, it is advisable to study the specifics of the fight against corruption in Ukraine as one of the key areas of reforming the Department of the State Protection of Ukraine in the national security system. It is also important to study the experience of foreign special services, in particular the USA, Israel and Great Britain, in order to improve the Department of the State Protection of Ukraine in the context of ensuring and strengthening national security.

Key words: *servicemen, Department of the State Protection of Ukraine, special services, state protection of Ukraine, media, government authorities, journalists, security of officials, democratic control, national security of Ukraine, russian-Ukrainian war, Constitution of Ukraine, laws of Ukraine.*

Постановка проблеми. Сьогодні спецслужби відіграють особливу та впливову роль в архітектурі демократичних суспільств, трансформуючи політику національної безпеки в ефективну діяльність державних органів відповідно до чинного законодавства. Це включає комплекс заходів політичного, воєнного, економічного та іншого характеру, спрямованих на забезпечення і реалізацію національних інтересів [1–6]. Проте діяльність спецслужб, що часто має гриф «таємно», «цілком таємно» або «особливої важливості», потребує конспіративності та секретності, що створює певну суперечність із принципами відкритого та прозорого суспільства. Тому необхідний належний демократичний цивільний контроль, зокрема з боку громадських організацій та незалежних установ, які мають здійснювати нагляд за їхньою діяльністю. Особливе значення в цьому контексті має використання міжнародного досвіду [4; 5]. Відсутність належного контролю може призвести до втрати впливу на спецслужби, їх керованості, що, своєю чергою, може спричинити серйозні наслідки для держави. У

цьому контексті особливої актуальності також набуває дослідження взаємодії Управління державної охорони України (далі – УДО України) з представниками медіа в умовах забезпечення національної безпеки, зумовлене змінами в геополітичній ситуації та зростанням загроз. В умовах злочинної російсько-української війни, нових викликів і гібридних загроз, українські медіа відіграють важливу і особливу роль у забезпеченні розумної (об'єктивно необхідної, обґрунтованої) прозорості діяльності сил (органів) безпеки (спецслужб) та інформуванні громадськості у сфері безпеки і оборони, а також інших спектрів. Це підкреслює необхідність додаткового дослідження, яке дозволить краще зрозуміти механізми й специфіку взаємодії між УДО України та представниками медіа, а також знайти оптимальні підходи, зокрема правові вимоги (норми, засади), до забезпечення національної безпеки без шкоди для принципів відкритості, законності, справедливості та демократії, з урахуванням особливостей як воєнного, так і мирного часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (стан опрацювання проблематики). Основу дослідження складають праці фахівців з безпеки, військовослужбовців, учасників бойових дій, а також вчених-юристів, інших спеціалістів і журналістські публікації, що безпосередньо або опосередковано стосуються цієї проблематики. Значний внесок у вивчення та розвиток цієї теми зробили: А. Бірюченко, Х. Борн, М. Будаков, В. Гірич, С. Гордієнко, К. Дегтярьова, О. Дрозд, І. Копотун, І. Коропатнік, О. Кривенко, М. Микитюк, С. Петков, Б. Попков, Л. Сопільник, В. Пилипчук, М. Сіцінська, Ф. Шрейер та інші. Однак проблематика, яка є актуальною, сьогодні залишається нерозв'язаною і потребує подальшого дослідження та комплексного підходу.

Мета статті. Метою статті є дослідити особливості контролю громадських організацій і незалежних установ за діяльністю спецслужб (зарубіжний досвід), а також специфіку та механізми взаємодії УДО

України як спецслужби з представниками медіа у системі національної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Так, відомо, що в країнах Західної та Центральної Європи, а також Північної Америки законодавство лише в загальних рисах і оглядово передбачає необхідність і можливість громадського контролю як окремої функції за діяльністю спецслужб. Водночас, на основі аналізу цих норм (положень), іноземні експерти та фахівці з безпеки наголошують, що до структур (інститутів) громадянського суспільства, які можуть здійснювати корисну наглядову функцію (загальну або часткову) щодо діяльності спеціальних служб, належать неурядові (громадські) організації та незалежні установи. Зокрема, йдеться про окремі правозахисні об'єднання та групи підтримки (з огляду на мету, цільову аудиторію, методи роботи або організаційну форму – наприклад, у контексті захисту прав людини), професійні, наукові, культурні та інші спеціалізовані організації, а також представників медіа [4, с. 40–41; 6].

Для довідки: Спецслужби в інтересах держави та національних інтересів можна умовно поділити на 2-ві категорії: розвідувальні служби (займаються збором важливої інформації та здійсненням операцій з поширення дезінформації щодо ворожих розвідувальних структур) та служби внутрішньої безпеки (забезпечують захист, безпеку громадян і підтримують стабільність державної влади) [7]. Функції спеціальних служб в Україні покладені на такі структури (з відповідними завданнями за призначенням, визначеними законодавством України) [7]: Службу безпеки України (контррозвідка, внутрішня безпека) [8–10], Головне управління розвідки Міністерства оборони (далі – ГУР МО) України (воєнна розвідка) [11], Службу зовнішньої розвідки України (агентура, розвідка) [12; 13] та Управління розвідки Адміністрації Державної прикордонної служби України [14; 15]. До спецслужб можна віднести також УДО України, яке

колись було «9-м Управлінням КДБ (Комітету державної безпеки) СРСР» («охорона») до 09.1991 року, а потім (до 1992 року) – 9-те Управління охорони Служби національної безпеки України (нині – СБУ) [7; 16, с. 24]. Сьогодні УДО України виконує функцію забезпечення державної (особистої) охорони вищих посадових осіб держави, а також інші важливі (спеціальні) завдання, у системі національної безпеки, відповідно до ст. 12 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» від 04.03.1998 р. № 160/98-ВР (із змінами) [7; 10; 16–19]. З історії українських спецслужб видно, що проблема корупції залишається однією з основних і актуальних у контексті їх реформування, зокрема через випадки, коли офіцери або співробітники спецслужб використовують своє службове становище для особистого збагачення. Вплив радянського минулого на атмосферу та стан у спецслужбах досі залишається відчутним, однак спостерігаються позитивні зрушення в цьому напрямку. Важливу і впливову роль у виявленні та розголошенні таких випадків відіграють медіа, сприяючи посиленню суспільного контролю, тиску на інститути влади, а також просуванню ефективних антикорупційних ініціатив (рішень, пропозицій, заходів і стратегій), що враховують міжнародний досвід [7; 20–22].

Аналіз системи організації управління та правового регулювання (загальнодозволеного, спеціально дозволеного) діяльності спецслужб у країнах Європейського Союзу (далі – ЄС) та Північної Америки свідчить, що, хоча діяльність спецслужб є легітимною (законною), вона певною мірою порушує права людини та громадянські свободи. Неефективний контроль (з боку громадських організацій та незалежних установ) і необґрунтоване використання окремих форм, методів і засобів діяльності спецслужб, що не виправдані потребами національної безпеки, можуть становити загрозу для демократичних цінностей [1; 4; 5]. Демократичні цінності (свобода, рівність, гідність, справедливість тощо) повинні бути

невід'ємною складовою, основою та гарантією системи національної безпеки, забезпечуючи баланс (інтересів, сил, потреб) і взаємзв'язок між безпекою та захистом прав, свобод людини.

Поряд з тим, правильне інформування громадськості (професійне за змістом, формою та часом), з урахуванням її готовності до сприйняття, сприяє підвищенню рівня підзвітності представників влади, прозорості, довіри громадян до влади та відповідальності, що є важливими аспектами для національної безпеки. Водночас це, в свою чергу, формує умови для поетапного розкриття інформації (відомостей, даних) про діяльність спецслужб згідно з положеннями законодавства ЄС та Північної Америки щодо доступу до публічної інформації та встановлених процедур розсекречення певних видів інформації з обмеженим доступом (закритої інформації) [4]. У цьому контексті структури (інститути) громадянського суспільства (громадські організації та незалежні установи) відіграють ключову, важливу роль у виявленні та приверненні уваги до випадків порушення прав і свобод людини та громадянина [4; 23].

Тут, з огляду на особливості злочинної російсько-української війни та державного тероризму російської федерації (яку очолює кремлівський диктатор, воєнний злочинець і міжнародний терорист В. путін, обраний і підтримуваний громадянами росії) проти України та Українського народу, враховуючи при цьому міжнародний досвід (досвід країн ЄС та Північної Америки), сьогодні особливого значення набуває забезпечення балансу між державною охороною, інтересами національної безпеки, питаннями оборони держави та правом на свободу слова [4; 18; 19; 24–30]. У цій війні, за всі вчинені міжнародні злочини, масові звірства проти України, винен увесь російський народ, а також ті, хто їх підтримує, і саме вони несуть повну юридичну та колективну відповідальність перед Україною, українцями та міжнародною спільнотою.

Президент України, посадові особи держави, їх безпека та безпека

громадян (людей) є ключовими аспектами (питаннями) національної безпеки України, що потребують підвищеної уваги та ефективних заходів захисту в умовах війни та терористичних загроз. У цьому контексті українські спецслужби (СБУ, УДО України [8; 10; 17; 18] та інші [7; 12–15]) виконують важливу роль у забезпеченні оперативного реагування та превентивних заходів для захисту державних інтересів і громадян, зберігаючи баланс між забезпеченням безпеки та правом на свободу слова, яке є основою демократичного суспільства.

Для довідки: У неділю, 13 квітня 2025 року, російські окупаційні, терористичні війська під контролем російських спецслужб атакували місто Суми балістичними ракетами [26–29]. «Станом на 21:00 (авт. – 13.04.2025 року) внаслідок події загинуло 34 людини, з них 2 дітей. Травмовано 117 людей, з них 15 дітей» [27], повідомили у Державній службі України з надзвичайних ситуацій [26; 27]. «Жахливий удар російської балістики по Сумах. Ворожі ракети вдарили по звичайній міській вулиці, по звичайному життю: будинки, освітні заклади, машини на вулиці... І це в день, коли люди йдуть до церков: Вербна неділя, свято Входу Господнього в Єрусалим. За попередніми даними, йдеться про десятки загиблих та поранених мирних жителів. ... Потрібна жорстка реакція світу. Сполучених Штатів, Європи, усіх у світі, хто хоче закінчення цієї війни і вбивств. Росія хоче саме такого терору й затягує цю війну. Без тиску на агресора мир неможливий. Розмови ще ніколи не зупиняли балістику та авіабомби. ...» (Президент України В. Зеленський, 13.04.2025 р.) [28]. Водночас начальник ГУР МО України К. Буданов повідомив, що «... злочинного удару по Сумах двома балістичними ракетами типу “іскандер-М”/KN-23 завдали російські розрахунки 112-ї та 448-ї ракетних бригад з території воронезької (н.п. ліскі) та курскої (н.п. леженькі) областей держави-агресора відповідно. Наша спільна справа зробити так, щоб жоден воєнний злочинець — від тих, хто давав накази, до тих, хто запускав

ракети — не уникнув відплати» (13.04.2025 р.) [29]. Представник ГУР МО України А. Юсов раніше, 25.05.2023 року, у національному телемарафоні повідомляв: «... Путін — явний воєнний злочинець, як і вся його банда. Він — дійсно ціль №1 з точки зору затримання і доставки до Міжнародного суду і трибуналу в Гаазі. Україна — цивілізована держава і діє цивілізованими методами. Зараз витратити надзусилля для того, щоб фізично ліквідувати людину, схожу на Путіна (авт. — про В. путіна як колишнього офіцера радянської розвідки, керівника ФСБ рф у 1998–1999 роках, та про його технологію використання підставних осіб і своїх двійників, які перебувають під пильною охороною російських спецслужб) [31]), — це питання доцільності. А от необхідність затримати його як воєнного злочинця і його поплічників — це питання справедливого покарання, ...» [32]. Російські спецслужби, у тому вигляді, в якому вони існують та діють сьогодні, є міжнародною терористичною організацією, і їх недооцінювати не можна.

У країнах Північної Америки, Західної та Центральної Європи (держав-членах НАТО) неурядові організації, зокрема громадські організації та незалежні установи, сприяють зміцненню демократичного контролю (а також можуть посилювати інші його форми) через: поширення незалежних аналітичних досліджень та інформації (відомостей, даних) про безпеку, військові питання та питання оборони у парламенті, в медіа та соціальних мережах, у наукових колах, серед експертів, фахівців у галузі безпеки та оборони, а також громадян; моніторинг дотримання прав людини та верховенства права у сфері безпеки, а також контроль за дотриманням міжнародних стандартів; ініціювання важливих, актуальних для суспільства питань безпеки та їх включення до порядку денного; підвищення рівня парламентської компетентності, працездатності та відповідальності завдяки проведенню курсів, тренінгів, семінарів тощо; альтернативну експертну оцінку урядової політики в галузі безпеки та

оборонного бюджету, а також у питаннях ресурсного забезпечення та інших аспектів; пропонування можливих (альтернативних) варіантів політики (політичного курсу, політичних рішень, завдань); забезпечення зворотного зв'язку між рішеннями щодо національної безпеки та їх впровадженням; покращення обізнаності громадськості, врахування і підтримку різних поглядів, досвіду та сприяння альтернативним дискусіям у публічній сфері тощо [4, с. 41].

Аналіз міжнародного досвіду контролю з боку громадських організацій та незалежних установ за діяльністю спецслужб [1–6] дає можливість визначити напрями вдосконалення системи демократичного цивільного контролю за українськими спецслужбами, зокрема — за УДО України, яка є досить закритою безпековою структурою. Це, своєю чергою, сприятиме суттєвому покращенню взаємодії між українськими спецслужбами та представниками медіа, а також підвищенню ефективності їхньої співпраці та відповідальності в системі забезпечення національної безпеки.

Вищезазначені аспекти безпосередньо впливають (через бачення, дії, досвід, виклики та висвітлення) на суб'єкти національної безпеки та сфери державної охорони України. У сфері здійснення державної охорони в Україні це стосується: діяльності (функцій) Президента України, роботи Верховної Ради України (далі – ВРУ) та Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) як суб'єктів законодавчого забезпечення державної охорони та її складових [16; 33]; взаємовідносин УДО України з народними депутатами України, зокрема проблем правового регулювання під час здійснення державної охорони в системі національної безпеки [34]; функціонування судової влади та прокуратури України в системі (механізмі) державного контролю (на всіх етапах) за законністю при здійсненні державної охорони [16; 35]; а також взаємодії УДО України з представниками медіа, де одним із напрямів співробітництва є ефективне (об'єктивне та продумане)

інформування громадськості із збереженням балансу між відкритістю та безпекою, враховуючи основні принципи у сфері медіа та принципи державної охорони в Україні, як складової забезпечення національної безпеки [36–38].

З огляду на це нагадаємо, що згідно зі ст. 11 Закону України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» від 04.03.1998 р. № 160/98-ВР (із змінами) [17], УДО України є державним правоохоронним органом сил безпеки спеціального призначення у секторі безпеки і оборони, який підпорядковується Президентові України та перебуває під контролем ВРУ [16; 17; 39; 40]. Основними завданнями УДО України, відповідно до чинного законодавства про державну охорону та національну безпеку [17; 40], є забезпечення безпеки Президента України, високопосадовців, а також охорона адміністративних будівель і об'єктів органів державної влади (ВРУ, КМУ, Конституційного Суду України, Верховного Суду), як і інших об'єктів, що мають важливе, стратегічне або особливе значення для держави [16–18; 41]. До завдань (компетенції) УДО України також належить забезпечення безпеки офіційних делегацій іноземних держав, керівників міжнародних організацій та інших установ, які прибувають в Україну або перебувають на її території на запрошення Президента України або органів державної влади; боротьба з тероризмом тощо [16; 17; 19; 25].

Такі міжнародні контакти (ділові зустрічі) та події (за участю посадових осіб держави, охоронні заходи), особливо ті, що можуть трактуватися як заходи національної безпеки, враховуючи при цьому досвід злочинної російсько-української війни та особливості протидії російському державному тероризму, сприяють розвитку оперативних, бойових і спеціальних можливостей Сил безпеки та оборони України в контексті формування європейської безпекової та оборонної політики. Це, своєю чергою, зміцнює співпрацю з міжнародними партнерами в різних

сферах, таких як боротьба з тероризмом, кібербезпека, захист критичної інфраструктури, стратегічне планування, розвідка, протидія розвідувально-підбивній діяльності російських спецслужб, взаємодія у військових питаннях, у воєнній сфері (зокрема у вирішенні воєнних проблем, наданні військово-технічної підтримки, розвитку спроможностей військ (сил)), військова освіта, співпраця з НАТО у сфері наукових досліджень та інші аспекти, виходячи з актуальних питань (викликів, загроз, забезпечення безпеки тощо), а також забезпечує кращу інтеграцію України в систему колективної безпеки Європи [19; 42].

За результатами дослідження [16; 18; 19; 24; 36–38; 43–48], більшість аспектів діяльності УДО України під час виконання покладених на нього завдань (службових, спеціальних) не підлягають публічному обговоренню і не можуть бути висвітлені в медіа. Однак варто зазначити, що охоронні заходи (державна охорона) щодо посадових осіб держави, насамперед Президента України, часто привертають увагу медіа, і це зрозуміло, особливо в умовах війни. У цьому контексті налагодження ефективної, результативної взаємодії між УДО України та представниками медіа є надзвичайно важливим, оскільки некоректне чи передчасне висвітлення або розголошення чутливої інформації (відомостей, даних, розвитку подій, про охоронні заходи) може створити загрозу для посадових осіб та стабільності держави, що є питанням національної безпеки [16; 18; 19; 40]. Також відомо, що роль українських журналістів під час російсько-української війни є надзвичайно важливою, необхідною та відповідальною, оскільки саме завдяки їхній діяльності світ у реальному часі дізнається правду про те, що відбувається в Україні: про російський державний тероризм, воєнні злочини, масові звірства, а також інші міжнародні злочини, вчинені російською федерацією проти України та Українського народу [24].

Звідси очевидно, що належна взаємодія, співпраця, єдність і

взаємопідтримка між УДО України та представниками медіа є не тільки запорукою забезпечення національної безпеки, але й передумовою якісного, об'єктивного та безпечного журналістського висвітлення фактів (подій, заходів тощо), викриття усіх міжнародних злочинів, терористичної діяльності російської федерації та мобілізації міжнародної підтримки для України (наприклад, військової, гуманітарної допомоги, сприяння у сфері економічного розвитку тощо). Війна, тероризм росії проти України — це період серйозних (великих, складних і непростих) випробувань, глибоких трансформацій та значного посилення відповідальності не лише для УДО України, а й для журналістики [18; 19; 24; 36; 48].

Водночас варто також зазначити, що під час здійснення (виконання) службових завдань, заходів або спеціальних операцій із) державної охорони співробітники (військовослужбовці, фахівці з безпеки) УДО України діють відповідно до Конституції України [49], Законів України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб» [17], «Про національну безпеку України» [40], «Про медіа» [50], «Про державну таємницю» [51; 52], «Про інформацію» [53], «Про боротьбу з тероризмом» [25; 54], а також інших нормативно-правових актів України. Їхня діяльність ґрунтується на основних принципах державної охорони в Україні [17; 55], зокрема — на законності, а також, певною мірою, враховує принципи, що діють у сфері медіа (прозорість, справедливість та інші) [50]. Юридичні (організаційно-правові аспекти) та особливості взаємодії між Силами безпеки і оборони України та представниками медіа в умовах воєнного стану, запровадженого у зв'язку з широкомасштабною збройною агресією російської федерації проти України, представлено у праці [24].

В умовах війни важливим є системний, комплексний і безпековий підхід до журналістської діяльності в Україні, в межах якого слід обов'язково враховувати накази, розпорядження та офіційні звернення

Головнокомандувача Збройних Сил України (далі – ЗСУ), зокрема Наказ Головнокомандувача ЗСУ від 03.03.2022 № 73 «Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками медіа на час дії правового режиму воєнного стану» [24; 48; 56]. Цей Наказ [56] потребує певного доопрацювання та удосконалення в частині забезпечення безпеки представників медіа (журналістів) у воєнний час [24], з урахуванням досвіду, набутого під час злочинної російсько-української війни. Також важливо враховувати відповідні вимоги, рекомендації та роз'яснення Служби безпеки України, УДО України [10; 24; 38] та інших складових Сил безпеки і оборони України як суб'єктів владних повноважень у взаємодії з представниками медіа в контексті забезпечення національної (воєнної [57]) безпеки.

Отже, взаємодія між УДО України та представниками медіа має велике, особливе значення для забезпечення національної безпеки та коректного висвітлення подій, особливо в умовах війни, що є важливим для підтримки стабільності держави, формування суспільної довіри та належного інформування громадян України та міжнародних партнерів про актуальні події, нові виклики й загрози, як невоєнного, так і воєнного характеру. Їхня ефективна співпраця дозволяє не лише запобігти витоку інформації (відомостей, даних), що може становити загрозу безпеці вищих посадових осіб та стабільності України, але й попередити про таку загрозу, а також сприяє дотриманню правових вимог, з урахуванням особливостей воєнного та мирного часу.

У цьому контексті можна погодитися з думкою К. Дегтярьової [43], що журналісти в Україні, порівняно з іншими учасниками інформаційних відносин, наділені значними (широкими) повноваженнями щодо доступу до інформації (відомостей, даних). Крім того, п. 3 ст. 24 Закону України «Про інформацію» [53] встановлює, що перешкоджання законній професійній діяльності журналістів в Україні або їхнє переслідування за

виконання професійних обов'язків чи за критику (негативне судження, суб'єктивне оцінювання, зневажливе ставлення тощо) тягне за собою юридичну відповідальність відповідно до законодавства України. Водночас нагадаємо, що за такі дії передбачена кримінальна відповідальність відповідно до ст. 171 Кримінального кодексу України від 05.04.2001 р. № 2341-III (із змінами) [58]. Це забезпечує (гарантує) додатковий захист представникам медіа. Беручи до уваги вищезазначене, важливо забезпечити належний рівень правового, державного захисту журналістів для гарантування свободи слова й професійної діяльності в умовах війни.

Також відомо, що в ст. 17 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста» [59] зазначено, що: «Відповідальність за вчинення кримінального правопорушення проти журналіста у зв'язку з виконанням ним професійних обов'язків або перешкоджання його службовій діяльності прирівнюється до відповідальності за скоєння таких же дій проти працівника правоохоронного органу. Службова діяльність журналіста не може бути підставою для його арешту, затримання, а також вилучення зібраних, опрацьованих, підготовлених ним матеріалів та технічних засобів, якими він користується у своїй роботі» [59]. Ці положення є важливими для забезпечення державного захисту журналістів в Україні, однак вони потребують доопрацювання з урахуванням нових викликів і загроз, зокрема воєнного характеру, умов воєнного часу та особливостей (специфіки) здійснення державної охорони в системі національної безпеки. Слід також врахувати, що більшість аспектів діяльності (завдань, функцій, спеціальних операцій, заходів) УДО України, які стосуються забезпечення безпеки вищих посадових осіб та об'єктів, щодо яких здійснюється державна охорона [17–19; 41], не підлягають публічному обговоренню, мають обмежений доступ до інформації тощо, і потребують дотримання

балансу між журналістською діяльністю й функціями (завданнями, обов'язками) УДО України у контексті забезпечення національної безпеки.

Таким чином, з огляду на аналіз українського законодавства, наявний досвід, здобутого під час російсько-української війни [10; 18; 19; 60–63], та особливості діяльності представників медіа в Україні в умовах війни, встановлено, що організаційно-правові питання взаємодії кадрів (військовослужбовців, фахівців з безпеки) УДО України та журналістів потребують значного вдосконалення. Хоча інформація є вільною та доступною певною мірою під час здійснення державної охорони в Україні, проте існують певні, обов'язкові обмеження щодо її отримання, оброблення та використання.

У цьому контексті, зважаючи на значну кількість та результати аналізу нормативно-правових актів України, що безпосередньо або опосередковано регулюють взаємовідносини органів державної влади, Сил безпеки і оборони України та медіа, доцільно розробити Рекомендації для журналістів щодо організації роботи (професійної діяльності) в умовах воєнного стану. Зазначені Рекомендації, зокрема, повинні містити: основні принципи у сфері медіа; права й обов'язки, норми поведінки журналістів; а також передбачати напрями, форми і методи їх взаємодії із співробітниками (військовослужбовцями, фахівцями з безпеки) УДО України, включно з відповідальністю журналістів за порушення встановлених норм. Такі Рекомендації мають бути орієнтовані на виявлення нових загроз і нейтралізацію (або максимальну мінімізацію) існуючих у сфері державної охорони в контексті національної безпеки як у мирний, так і у воєнний час.

І насамкінець, сьогодні, в умовах російсько-української війни, щоденної боротьби за незалежність і свободу України, УДО України демонструє високу ефективність і результативність [64]. 15.01.2025 року, відповідно до Указу Президента України (від 15.01.2025 р. № 31/2025),

встановлено День Управління державної охорони України, який відзначається щорічно [65]. 29.01.2024 року Національний банк України ввів в обіг пам'ятну монету номіналом 5-ть гривень, присвячену військовослужбовцям (діяльності) УДО України [66]. «Не хочеться говорити зайвих слів і забирати ваш час. Я думаю, що журналісти краще за всіх знають, що таке ціна слова і ціна часу. Особливо в цей складний час для нашої держави – час війни» [67], —заявив 06.06.2022 року Президент України В. Зеленський з нагоди Дня журналіста в Україні, який відзначають з 1994 року, відповідно до Указу Президента України (від 25.05.1994 р. № 251/94) [68]. Ці ініціативи й заходи підкреслюють важливість ролі УДО України та представників медіа (журналістів), їхньої взаємодії, в умовах війни і зміцнення національної безпеки України.

Висновки. Міжнародний досвід країн Європейського Союзу та Північної Америки підтверджує ефективність залучення громадських організацій, медіа та незалежних установ до здійснення демократичного контролю за діяльністю спецслужб. Такий підхід сприяє підвищенню розумної (об'єктивно необхідної, обґрунтованої) відкритості, відповідальності і розвитку діяльності спецслужб, формуванню довіри громадськості до органів державної влади та забезпеченню дотримання прав людини у системі національної безпеки, що відповідає як потребам держави, так і очікуванням суспільства. Демократичний контроль над спецслужбами є невід'ємною складовою сучасної політики у сфері національної безпеки.

В умовах воєнного стану, з огляду на досвід російсько-української війни, нові виклики та актуальні загрози, а також у мирний час, в Україні особливого значення набуває забезпечення балансу між національною безпекою та свободою слова.

Взаємодія між УДО України та представниками медіа є критично важливою для забезпечення національної безпеки. Ефективна співпраця

між ними дозволяє не лише запобігти витoku інформації, що може становити загрозу безпеці вищих посадових осіб та стабільності держави, але й попередити про таку загрозу, а також сприяє дотриманню правових вимог, з урахуванням особливостей воєнного та мирного часу. Правові вимоги (норми, засади) встановлюють чіткі межі для діяльності медіа, визначаючи, яка інформація може бути оприлюднена, а яка — підлягає обов'язковому обмеженню з огляду на забезпечення національної безпеки, особливо в умовах війни.

Роль українських журналістів під час війни є надзвичайно важливою та відповідальною, оскільки завдяки їхній діяльності світ дізнається правду про російський державний тероризм, воєнні злочини та інші міжнародні злочини, вчинені російською федерацією проти України й Українського народу. Ця злочинна російсько-українська війна ведеться під контролем російських спецслужб. Російські спецслужби, у тому вигляді, в якому вони існують та діють сьогодні, є міжнародною терористичною організацією, і їх недооцінювати не можна.

Вдосконалення взаємодії між УДО України, іншими спецслужбами, зокрема Службою безпеки України, та громадянським суспільством, з урахуванням контролю громадських організацій і незалежних установ за діяльністю спецслужб, є важливою передумовою підвищення ефективності функціонування системи державної охорони та стабільності безпекової політики і діяльності держави, враховуючи нові виклики та актуальні загрози.

З огляду на результати аналізу нормативно-правових актів України, що регулюють взаємовідносини органів державної влади, Сил безпеки і оборони України та медіа, виникає необхідність розробки Рекомендацій для журналістів щодо роботи (професійної діяльності) в умовах воєнного стану. Ці Рекомендації, поряд з іншими положеннями, повинні включати: основні принципи у сфері медіа; права й обов'язки, відповідальність

журналістів; а також напрями, форми і методи їх взаємодії з співробітниками (військовослужбовцями) УДО України, з метою виявлення нових загроз і нейтралізації існуючих у сфері державної охорони та забезпечення національної безпеки України.

У перспективі доцільно дослідити особливості боротьби з корупцією в Україні як один із ключових напрямів реформування УДО України в системі національної безпеки. Також важливо вивчити досвід роботи іноземних спецслужб, зокрема США, Ізраїлю та Великої Британії, з метою удосконалення УДО України в контексті забезпечення і посилення національної безпеки.

Література

1. Бірюченко А. Під демократичним цивільним контролем: спецслужби в демократичному суспільстві. *Політика і час*. 2005. № 1. С. 17–29.
2. Борн Х., Лей І. *Підзвітність спецслужб: правові норми, досвід і рекомендації* / Женевський центр демократичного контролю над збройними силами; Центр з прав людини Даремського університету (Велика Британія); Норвезький парламентський комітет з контролю над діяльністю спецслужб. Осло: Вид-во парламенту Норвегії, 2006. 136 с.
3. Гордієнко С. Г. *Основи агентурно-оперативної діяльності спецслужб України*. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 776 с.
4. Пилипчук В. Г., Будаков М. О., Гірич В. М. *Система організації управління і правового забезпечення діяльності спецслужб (досвід країн Європейського Союзу та Північної Америки): аналітична доповідь*. Київ: НІСД, 2012. 56 с.
5. Сіцінська М. В. Зарубіжний досвід організації та здійснення цивільного контролю за спецслужбами: постановка проблеми. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 6. С. 74–77.

6. Шрейєр Ф. Управління і нагляд за розвідкою. *Розбудова безпеки і оборони*: Збірка матеріалів щодо Плану партнерських дій із створення інститутів оборони і безпеки. Женева, 2006. С. 274.

7. Спецслужби (ГУР, СЗР, СБУ). *Матеріали Громадської організації «Український мілітарний центр»*. 02.03.2009. URL: <https://military.com/uk/articles/spetssluzhby-gur-szr-sbu/> (дата звернення: 14.04.2025).

8. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-ХІІ (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

9. *Служба безпеки України. Історія, сучасний стан, основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення* / Укл.: М. І. Ануфрієв, І. М. Копотун, І. М. Коропатнік, О. В. Кривенко, Ю. Б. Курилюк, С. В. Петков. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 560 с.

10. Скриньковський Р. М. Взаємодія Служби безпеки України та Управління державної охорони України у забезпеченні національної безпеки України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2024. № 10(80). С. 52–61. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2024-10-10273>.

11. *Головне управління розвідки Міністерства оборони України. Історія, сучасний стан, основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення* / Укл.: В. А. Бортняк, О. Ю. Дрозд, Д. В. Журавльов, І. М. Копотун, І. М. Коропатнік, В. П. Петков, С. В. Петков, Ю. І. Сєдих, А. І. Шарашенідзе. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 502 с.

12. Про Службу зовнішньої розвідки України: Закон України від 01.12.2005 р. № 3160-IV (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

13. *Служба зовнішньої розвідки України. Історія, сучасний стан,*

основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення / Укл.: Укл.: М. І. Ануфрієв, І. М. Копотун, І. М. Коропатнік, О. В. Кривенко, Ю. Б. Курилюк, С. В. Петков. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 508 с.

14. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

15. *Державна прикордонна служба України. Історія, сучасний стан, основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення* / Укл.: В. А. Бортняк, О. Ю. Дрозд, Д. В. Журавльов, І. М. Копотун, І. М. Коропатнік, В. П. Петков, С. В. Петков, Ю. І. Сєдих, А. І. Шарашенідзе. Київ: ВД «Професіонал», 2022. 510 с.

16. Микитюк М. А. *Державна охорона в Україні: адміністративно-правове регулювання*: монографія. Львів. Видавництво Львівської політехніки. 2018. 472 с.

17. Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб: Закон України від 04.03.1998 р. № 160/98-ВР (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-вр#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

18. Скриньковський Р. М., Козяр Р. Я., Петков С. В., Хитра О. Л., Комісаров О. Г. Державна охорона посадових осіб в Україні в умовах воєнного стану. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2023. № 5(63). С. 109–119. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-5-8867>.

19. Скриньковський Р. М., Козяр Р. Я., Петков С. В., Хмиз М. В., Чистоклетов Л. Г. Державна охорона в Україні щодо глав іноземних держав та посадових осіб міжнародних організацій в умовах воєнного стану. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2023. № 6(64). С. 114–128. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308->

2023-6-8998.

20. Марчук А. СБУ та боротьба з корупцією: яким є досвід спецслужб інших країн. *Матеріали Інтернет-видання «Українська правда»*. 10.09.2020. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/09/10/7265971/> (дата звернення: 14.04.2025).

21. За корупцію від початку року затримали 18 прикордонників – ДПСУ. *Матеріали Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ»*. 09.12.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3935888-za-korupciu-vid-pocatku-roku-zatrimali-18-prikordonnikov-dpsu.html> (дата звернення: 14.04.2025).

22. Кошкіна С. Рустем Умеров: «У нас нульова толерантність до корупції. І ми продовжимо чистити систему». 24.09.2024. *Матеріали сайту українського ЗМІ «LB.ua» («Лівий Берег»)*. URL: https://lb.ua/news/2024/09/24/636406_rustem_umierov_u_nulova.html (дата звернення: 14.04.2025).

23. Ковалів М. М., Скриньковський Р. М. Конституційно-правові норми: форми реалізації. *Конституційні права і свободи людини та громадянина в умовах війни та післявоєнний період*: Матеріали наукового семінару (23 червня 2023 р.) / Упор. Д. Є. Забзалюк, М. В. Ковалів, М. Т. Гаврильців, Н. Я. Лепіш. Львів: ЛьвДУВС, 2023. С. 85–88.

24. Скриньковський Р. М., Петков С. В., Корецький О. П., Гудима В. В., Козяр Р. Я., Чорній Б. І., Корецька В. В., Чубенко А. Г. Взаємодія між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації в умовах воєнного стану. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2024. № 3(73). С. 129–143. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2024-3-9682>.

25. Скриньковський Р. М. Управління державної охорони України як

суб'єкт боротьби з тероризмом. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2025. № 3. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-3-10845>.

26. Грамм В., Гринь О., Книш А. Росія завдала ракетного удару по центру Сум: понад 30 загиблих. *Матеріали суспільно-політичного інформаційного інтернет-видання «Суспільне Мовлення»*. 13.04.2025. URL: <https://suspilne.media/sumy/993667-zranku-13-kvitna-u-sumah-bulo-cuti-zvuki-vibuhiv/> (дата звернення: 14.04.2025).

27. Суми: кількість загиблих зростає. *Матеріали офіційного веб-сайту Державної служби України з надзвичайних ситуацій*. 13.04.2025. URL: <https://dsns.gov.ua/news/nadzvicaini-podiyi/sumi-kilkist-zagiblix-zrostaje> (дата звернення: 14.04.2025).

28. Зеленський про ракетний удар по Сумах: Потрібна жорстка реакція світу. *Матеріали Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ»*. 13.04.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3981545-zelenskij-pro-udar-po-sumah-potribna-zorstka-reakcia-svitu.html> (дата звернення: 14.04.2025).

29. Злочинного удару балістикою по Сумах завдали росіяни зі 112-ї та 448-ї ракетних бригад, — Кирило Буданов. *Матеріали офіційного веб-сайту Головного управління розвідки Міністерства оборони України*. 13.04.2025. URL: <https://gur.gov.ua/content/zlochynnoho-udaru-balistykoju-po-sumakh-zavdaly-rosiiany-zi-112i-ta-448i-raketnykh-bryhad-kyrylo-budanov.html> (дата звернення: 14.04.2025).

30. «Підтвердження того, що Путін — терорист» — Корсун про розсекречений звіт розвідки США. *Матеріали сайту ГО «Громадське радіо»* (www.hromadskeradio.org). 24.11.2024. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/na-pulsi-analizuiemo-holovne-na-hromadskomu-radio/pidverdzhennia-toho-shcho-putin-teroryst-korsun-pro-rozsekrechenyy-zvit-rozvidky-ssha> (дата звернення: 14.04.2025).

31. У ГУР розповіли, як визначили, що у Путіна є двійники. *Матеріали інтернет-видання «Українська правда»*. 08.06.2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/8/7406013/> (дата доступу: 14.04.2025).

32. У ГУР прокоментували інформацію про намір ліквідувати Путіна і Пригожина. *Матеріали інтернет-видання «Радіо Свобода»*. 25.05.2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-hur-likvidatsiya-putin/32427606.html> (дата звернення: 14.04.2025).

33. Скриньковський Р. М. Органи державної влади України як суб'єкти законодавчого забезпечення державної охорони. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2023. Вип. 39. С. 630–637.

34. Скриньковський Р. М. Проблеми правового регулювання взаємовідносин Управління державної охорони України з народними депутатами України при здійсненні державної охорони. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2024. Вип. 41. С. 393–400.

35. Скриньковський Р. М. Суди та прокуратура України в системі державного контролю за законністю при здійсненні державної охорони. *Актуальні питання в сучасній науці*. 2024. № 10(38). С. 498–511. doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10\(28\)-498-511](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10(28)-498-511).

36. *Правові засади взаємодії військовослужбовців Управління державної охорони України з представниками засобів масової інформації* / Авт.: Горова О. Б., Кузнецов В. В., Хойнацька Л. М. та ін. Управління державної охорони України, Інститут Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 224 с. (До 30-річчя Управління державної охорони України).

37. Микитюк М. А., Скриньковський Р. М. Щодо взаємодії

Управління державної охорони України з представниками засобів масової інформації. *Реформування національної безпеки: історія, сучасність, перспективи*: Матеріали III підсумкової науково-практичної конференції (16 травня 2019 року). Київ: Інститут УДО КНУ імені Тараса Шевченка, 2019. С. 133–135.

38. Микитюк М., Сопільник Р. Управління державної охорони України як суб'єкт владних повноважень у взаємодії з представниками засобів масової інформації. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2021. Вип. 28. С. 277–283.

39. Єрмолаєв Д. Еволюція структури та функцій управління державної охорони України. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2012. Вип. 2. С. 14–22.

40. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

41. Скриньковський Р. М. Управління державної охорони України як суб'єкт національної системи захисту критичної інфраструктури України. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 10(38). С. 307–316. doi: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10\(38\)-307-316](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10(38)-307-316).

42. Скриньковський Р. М. Удосконалення Управління державної охорони України у контексті формування європейської безпекової та оборонної політики. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»*. 2025. № 4. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-4-10865>.

43. Дегтярьова К. О. Актуальні проблеми взаємодії військовослужбовців Управління державної охорони України з представниками засобів масової інформації під час охоронних заходів. *Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України*:

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2017 р.): у 2 т. Київ: Національна академія прокуратури України, 2017. Т.1. С. 135–137.

44. Кізюн О. П. Врегулювання правових відносин військовослужбовців УДО України з представниками ЗМІ. *Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2017 р.): у 2 т. Київ: Національна академія прокуратури України, 2017. Т.1. С. 198–199.

45. Небойт Н. М., Терлецький О. П. Щодо питання удосконалення організації взаємодії Управління державної охорони України з представниками ЗМІ. *Current issues of mass communication*. 2013. Issue 14. P. 128–131.

46. *Кваліфікація та розслідування кримінальних правопорушень проти журналістів* / А. А. Вознюк, Р. О. Мовчан, А. О. Антошук та ін. Київ: Норма права, 2024. 114 с.

47. *Кримінально-правове забезпечення охорони законної професійної діяльності журналіста*: монографія / І. І. Митрофанов, Є. Л. Стрельцов; за заг. ред. Є. Л. Стрельцова. Одеса: Фенікс, 2017. 302 с.

48. *Військова журналістика. Український аспект: становлення української військової журналістики; місце військової журналістики у медіапросторі в період воєнного стану; правові підстави діяльності військових журналістів під час воєнних дій* / Укл.: Копотун І. М., Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Пасіка С. П., Петков С. В. Київ: ВД «Професіонал», 2023. 676 с.

49. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

50. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 р. № 2849-IX (із

змiнами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#n2353> (дата звернення: 14.04.2025).

51. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ (із змiнами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

52. *Державна таємниця як складова національної безпеки України: охорона та доступ до державної таємниці; законодавче забезпечення державної таємниці; відповідальність за розголошення державної таємниці; особливості дотримання державної таємниці під час відправлення правосуддя; особливості регулювання в особливий період та під час воєнного стану* / Укл.: Джус О. А., Золотарьова М. К., Копотун І. М., Макарова Т. П., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Пасіка С. П., Петков С. В., Скриньковський Р. М., Сопільник Л. І., Чубенко А. Г., Шевченко А. М. Київ: ВД «Професіонал», 2023. 438 с.

53. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ (із змiнами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

54. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20.03.2003 р. № 638-IV (із змiнами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

55. Скриньковський Р. М. Основні принципи державної охорони в Україні. *Національні інтереси України*. 2024. № 4(4). С. 224–230. doi: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4\(4\)-224-230](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4(4)-224-230).

56. Про організацію взаємодії між Збройними Силами України, іншими складовими сил оборони та представниками медіа на час дії правового режиму воєнного стану: Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 03.03.2022 р. № 73 (із змiнами). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS36785> (дата звернення: 14.04.2025).

57. Скриньковський Р. М. Воєнна безпека держави як складова

національної безпеки. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2025. № 1(83). С. 43–54. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-1-10633>.

58. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

59. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста: Закон України від 23.09.1997 р. № 540/97-ВР (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-вр> (дата звернення: 14.04.2025).

60. *Війна Росії проти України (лютий 2014 – лютий 2024 рр.). Стратегії репрезентації*: монографія / Заг. ред. д. і. н., проф. А. Киридон. Київ: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2024. 276 с.

61. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. *Війна Росії проти України та міжнародне співтовариство*. Київ: Парлам. вид-во, 2023. 336 с.

62. Віднянський С., Мартинов А. *Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство* / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 264 с. doi: <https://doi.org/10.15407/book2-0017516Ukrainian>.

63. *Україна під час російсько-української війни 2014–2023 рр.: тенеза національної стійкості крізь призму наукових досліджень*: монографія / Вановська І. М., Джус О. А., Іляшко О. О., Копотун І. М., Коропатнік І. М., Первак І. О., Петков С. В., Попков Б. О., Скрябін О. Л., Стецюк С. П., Скриньковський Р. М., Сопільник Л. І., Трубчанінов М. А., Хан Є. В., Шемчук В. В.; За заг. ред. Б. Попкова, С. Петкова. Київ: Видавництво Ліра-К. 2023. 272 с.

64. Звернення Начальника УДО України до особового складу з нагоди 32-ї річниці Управління державної охорони України. *Матеріали*

офіційного вебсайту Управління державної охорони України. URL: <https://do.gov.ua/zvernennia-nachalnyka-udo-ukrainy-do-osobovoho-skladu-z-nahody-32-i-richnytsi-upravlinnia-derzhavnoi-okhorony-ukrainy/> (дата звернення: 14.04.2025).

65. Про День Управління державної охорони України: Указ Президента України від 15.01.2025 р. № 31/2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/31/2025#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

66. Національний банк України випустив монету, присвячену військовослужбовцям УДО України. *Матеріали офіційного вебсайту Управління державної охорони України*. URL: <https://do.gov.ua/natsionalnyj-bank-ukrainy-vypustyv-monetu-prysviachenu-vijskovosluzhbovtsiam-udo-ukrainy/> (дата звернення: 14.04.2025).

67. Президент у День журналіста вручив державні нагороди працівникам медіа та членам родин загиблих журналістів. *Матеріали офіційного веб-сайту Офісу Президента України*. 06.06.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-u-den-zhurnalista-vruchiv-derzhavni-nagorodi-praci-75641> (дата звернення: 14.04.2025).

68. Про День журналіста: Указ Президента України від 25.05.1994 р. № 251/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/251/94#Text> (дата звернення: 14.04.2025).

References

1. Biriuchenko A. Pid demokratychnym tsyvilnym kontrolem: spetssluzhby v demokratychnomu suspilstvi. *Polityka i chas*. 2005. № 1. S. 17–29.
2. Born Kh., Lei I. *Pidzvitnist spetssluzhb: pravovi normy, dosvid i rekomendatsii* / Zhenevskiy tsentr demokratychnoho kontroliu nad zbroinymy sylamy; Tsentr z prav liudyny Daremskoho universytetu (Velyka Brytaniia);

Norvezkyi parlamentskyi komitet z kontroliu nad diialnistiu spetssluzhb. Oslo: Vyd-vo parlamentu Norvehii, 2006. 136 s.

3. Hordiienko S. H. *Osnovy ahenturno-operatyvnoi diialnosti spetssluzhb Ukrainy*. Kyiv: Yurinkom Inter, 2025. 776 s.

4. Pylypchuk V. H., Budakov M. O., Hirych V. M. *Systema orhanizatsii upravlinnia i pravovoho zabezpechennia diialnosti spetssluzhb (dosvid krain Yevropeiskoho Soiuzu ta Pivnichnoi Ameryky): analitychna dopovid*. Kyiv: NISD, 2012. 56 s.

5. Sitsinska M. V. Zarubizhnyi dosvid orhanizatsii ta zdiisnennia tsyvilnoho kontroliu za spetssluzhbamy: postanovka problemy. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2017. № 6. S. 74–77.

6. Shreier F. Upravlinnia i nahliad za rozvidkoiu. *Rozbudova bezpeky i oborony: Zbirka materialiv shchodo Planu partnerskykh dii iz stvorennia institutiv oborony i bezpeky*. Zheneva, 2006. S. 274.

7. Spetssluzhby (HUR, SZR, SBU). *Materialy Hromadskoi orhanizatsii «Ukrainskyi militaryi tsentr»*. 02.03.2009. URL: <https://militaryi.com/uk/articles/spetssluzhby-gur-szr-sbu/> (date of access: 14.04.2025).

8. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 25.03.1992 r. № 2229-XII (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (date of access: 14.04.2025).

9. *Sluzhba bezpeky Ukrainy. Istoriia, suchasnyi stan, osnovni normatyvni akty, komentari i roziasnennia* / Ukl.: M. I. Anufriiev, I. M. Kopotun, I. M. Koropatnik, O. V. Kryvenko, Yu. B. Kuryliuk, S. V. Petkov. Kyiv: VD «Profesional», 2022. 560 s.

10. Skrynkovskyi R. M. Vzaiemodiia Sluzhby bezpeky Ukrainy ta Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy u zabezpechenni natsionalnoi bezpeky Ukrainy. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2024. № 10(80). S. 52–61. doi:

<https://doi.org/10.25313/2520-2308-2024-10-10273>.

11. *Holovne upravlinnia rozvidky Ministerstva oborony Ukrainy. Istoriia, suchasnyi stan, osnovni normatyvni akty, komentari i roziasnennia* / Ukl.: V. A. Bortniak, O. Yu. Drozd, D. V. Zhuravlov, I. M. Kopotun, I. M. Koropatnik, V. P. Pietkov, S. V. Petkov, Yu. I. Siedykh, A. I. Sharashenidze. Kyiv: VD «Profesional», 2022. 502 s.

12. Pro Sluzhbu zovnishnoi rozvidky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 01.12.2005 r. № 3160-IV (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-15#Text> (date of access: 14.04.2025).

13. *Sluzhba zovnishnoi rozvidky Ukrainy. Istoriia, suchasnyi stan, osnovni normatyvni akty, komentari i roziasnennia* / Ukl.: Ukl.: M. I. Anufriiev, I. M. Kopotun, I. M. Koropatnik, O. V. Kryvenko, Yu. B. Kuryliuk, S. V. Petkov. Kyiv: VD «Profesional», 2022. 508 s.

14. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 03.04.2003 r. № 661-IV (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (date of access: 14.04.2025).

15. *Derzhavna prykordonna sluzhba Ukrainy. Istoriia, suchasnyi stan, osnovni normatyvni akty, komentari i roziasnennia* / Ukl.: V. A. Bortniak, O. Yu. Drozd, D. V. Zhuravlov, I. M. Kopotun, I. M. Koropatnik, V. P. Pietkov, S. V. Pietkov, Yu. I. Siedykh, A. I. Sharashenidze. Kyiv: VD «Profesional», 2022. 510 s.

16. Mykytiuk M. A. *Derzhavna okhorona v Ukraini: administratyvno-pravove rehuliuvannia*: monohrafiia. Lviv. Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki. 2018. 472 s.

17. Pro derzhavnu okhoronu orhaniv derzhavnoi vlady Ukrainy ta posadovykh osib: Zakon Ukrainy vid 04.03.1998 r. № 160/98-BP (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160/98-bp#Text> (date of access: 14.04.2025).

18. Skrynkovskyy R. M., Koziar R. Ya., Petkov S. V., Khytra O. L.,

Komisarov O. H. Derzhavna okhorona posadovykh osib v Ukraini v umovakh voiennoho stanu. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2023. № 5(63). S. 109–119. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-5-8867>.

19. Skrynkovskyy R. M., Koziar R. Ya., Petkov S. V., Khmyz M. V., Chystokletov L. H. Derzhavna okhorona v Ukraini shchodo hlav inozemnykh derzhav ta posadovykh osib mizhnarodnykh orhanizatsii v umovakh voiennoho stanu. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2023. № 6(64). S. 114–128. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-6-8998>.

20. Marchuk A. SBU ta borotba z koruptsiieiu: yakym ye dosvid spetssluzhb inshykh krain. *Materialy Internet-vydannia «Ukrainska pravda»*. 10.09.2020. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/09/10/7265971/> (date of access: 14.04.2025).

21. Za koruptsiu vid pochatku roku zatrymaly 18 prykordonnykiv – DPSU. *Materialy Ukrainskoho natsionalnoho informatsiinoho ahentstva «Ukrinform»*. 09.12.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3935888-za-korupciu-vid-pochatku-roku-zatrimali-18-prikordonnikiv-dpsu.html> (date of access: 14.04.2025).

22. Koshkina S. Rustem Umierov: «U nas nulova tolerantnist do koruptsii. I my prodovzhymo chystyty systemu». 24.09.2024. *Materialy сайту ukraïnskoho ZMI «LB.ua» («Livy Bereh»)*. URL: https://lb.ua/news/2024/09/24/636406_rustem_umierov_u_nulova.html (date of access: 14.04.2025).

23. Kovaliv M. M., Skrynkovskyy R. M. Konstytutsiino-pravovi normy: formy realizatsii. *Konstytutsiini prava i svobody liudyny ta hromadianyna v umovakh viiny ta pisliavoiennyi period: Materialy naukovoho seminaru (23 chervnia 2023 r.) / Upor. D. Ye. Zabzaliuk, M. V. Kovaliv, M. T. Havryltsiv, N. Ya. Lepish. Lviv: LvDUVS, 2023. S. 85–88.*

24. Skrynkovskyy R. M., Petkov S. V., Koretskyi O. P., Hudyma V. V., Koziar R. Ya., Chorniy B. I., Koretska V. V., Chubenko A. H. Vzaiemodiiia mizh Zbroinymy Sylamy Ukrainy, inshymy skladovymy syl oborony ta predstavnykamy zasobiv masovoi informatsii v umovakh voiennoho stanu. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2024. № 3(73). S. 129–143. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2024-3-9682>.

25. Skrynkovskyy R. M. Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy yak subiekt borotby z teroryzmom. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2025. № 3. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-3-10845>.

26. Hramm V., Hryn O., Knysh A. Rosiia zavdala raketnoho udaru po tsentru Sum: ponad 30 zahyblykh. *Materialy suspilno-politychnoho informatsiinoho internet-vydannia «Suspilne Movlennia»*. 13.04.2025. URL: <https://suspilne.media/sumy/993667-zranku-13-kvitna-u-sumah-bulo-cuti-zvuki-vibuhiv/> (date of access: 14.04.2025).

27. Sumy: kilkist zahyblykh zrostaie. *Materialy ofitsiinoho veb–saitu Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh situatsii*. 13.04.2025. URL: <https://dsns.gov.ua/news/nadzvicaini-podiyi/sumi-kilkist-zagiblix-zrostaje> (date of access: 14.04.2025).

28. Zelenskyi pro raketnyi udar po Sumakh: Potribna zhorstka reaktsiia svitu. *Materialy Ukrainskoho natsionalnogo informatsiinoho ahentstva «Ukrinform»*. 13.04.2025. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3981545-zelenskij-pro-udar-po-sumah-potribna-zorstka-reakcia-svitu.html> (date of access: 14.04.2025).

29. Zlochynnoho udaru balistykoiu po Sumakh zavdaly rosiiany zi 112-yi ta 448-yi raketnykh bryhad, — Kyrylo Budanov. *Materialy ofitsiinoho veb–saitu Holovnoho upravlinnia rozvidky Ministerstva oborony Ukrainy*. 13.04.2025. URL: <https://gur.gov.ua/content/zlochynnoho-udaru-balistykoiu-po-sumakh->

zavdaly-rosiiany-zi-112i-ta-448i-raketnykh-bryhad-kyrylo-budanov.html (date of access: 14.04.2025).

30. «Pidtverdzhennia toho, shcho Putin – teroryst» —Korsun pro rozsekrechenyi zvit rozvidky SShA. *Materialy сайту HO «Hromadske radio»* (www.hromadske.radio.org). 24.11.2024. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/na-pulsi-analizuemo-holovne-na-hromadskomu-radio/pidtverdzhennia-toho-shcho-putin-teroryst-korsun-pro-rozsekrechenyy-zvit-rozvidky-ssha> (date of access: 14.04.2025).

31. U HUR rozpovily, yak vyznachyly, shcho u Putina ye dviinyky. *Materialy internet-vydannia «Ukrainska pravda»*. 08.06.2023. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/06/8/7406013/> (date of access: 14.04.2025).

32. U HUR prokomentuvaly informatsiiu pro namir likviduvaty Putina i Pryhozhyna. *Materialy internet-vydannia «Radio Svoboda»*. 25.05.2023. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-hur-likvidatsiya-putin/32427606.html> (date of access: 14.04.2025).

33. Skrynkovsky R. M. Orhany derzhavnoi vlady Ukrainy yak subiekty zakonodavchoho zabezpechennia derzhavnoi okhorony. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna*. 2023. Vyp. 39. S. 630–637.

34. Skrynkovsky R. M. Problemy pravovoho rehuliuвання взаємovidnosyn Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy z narodnymy deputatamy Ukrainy pry zdiisnenni derzhavnoi okhorony. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna*. 2024. Vyp. 41. S. 393–400.

35. Skrynkovsky R. M. Sudy ta prokuratura Ukrainy v systemi derzhavnogo kontroliu za zakonnistiu pry zdiisnenni derzhavnoi okhorony. *Aktualni pytannia v suchasni nautsi*. 2024. № 10(38). S. 498–511. doi: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10\(28\)-498-511](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10(28)-498-511).

36. *Pravovi zasady vzaiemodii viiskovosluzhbovtziv Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy z predstavnykamy zasobiv masovoi informatsii* / Avt.: Horova O. B., Kuznetsov V. V., Khoynatska L. M. ta in. Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy, Instytut Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Uzhhorod: TOV «RIK-U», 2021. 224 s. (Do 30-richchia Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy).

37. Mykytiuk M. A., Skrynkovskyi R. M. Shchodo vzaiemodii Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy z predstavnykamy zasobiv masovoi informatsii. *Reformuvannia natsionalnoi bezpeky: istoriia, suchasnist, perspektyvy*: Materialy III pidsumkovoï naukovo-praktychnoi konferentsii (16 travnia 2019 roku). Kyiv: Instytut UDO KNU imeni Tarasa Shevchenka, 2019. S. 133–135.

38. Mykytiuk M., Sopilnyk R. Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy yak subiekt vladnykh povnovazhen u vzaiemodii z predstavnykamy zasobiv masovoi informatsii. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna*. 2021. Vyp. 28. S. 277–283.

39. Yermolaiev D. Evoliutsiia struktury ta funksiï upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. 2012. Vyp. 2. S. 14–22.

40. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 r. № 2469-VIII (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (date of access: 14.04.2025).

41. Skrynkovskyi R. M. Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy yak subiekt natsionalnoi systemy zakhystu krytychnoi infrastruktury Ukrainy. *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii*. 2024. № 10(38). S. 307–316. doi: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10\(38\)-307-316](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10(38)-307-316).

42. Skrynkovskyi R. M. Udoskonalennia Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy u konteksti formuvannia yevropeiskoi bezpekovoï ta

oboronnoi polityky. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2025. № 4. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-4-10865>.

43. Dehtiarova K. O. Aktualni problemy vzaiemodii viiskovosluzhbovtziv Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy z predstavnykamy zasobiv masovoi informatsii pid chas okhoronnykh zakhodiv. *Stan ta perspektyvy reformuvannia sektoru bezpeky i oborony Ukrainy: Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (24 lystopada 2017 r.): u 2 t.* Kyiv: Natsionalna akademiia prokuratury Ukrainy, 2017. T.1. S. 135–137.

44. Kiziun O. P. Vrehuliuvannia pravovykh vidnosyn viiskovosluzhbovtziv UDO Ukrainy z predstavnykamy ZMI. *Stan ta perspektyvy reformuvannia sektoru bezpeky i oborony Ukrainy: Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (24 lystopada 2017 r.): u 2 t.* Kyiv: Natsionalna akademiia prokuratury Ukrainy, 2017. T.1. S. 198–199.

45. Nevoit N. M., Terletskyi O. P. Shchodo pytannia udoskonalennia orhanizatsii vzaiemodii Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy z predstavnykamy ZMI. *Current issues of mass communication*. 2013. Issue 14. P. 128–131.

46. *Kvalifikatsiia ta rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen proty zhurnalistiv* / A. A. Vozniuk, R. O. Movchan, A. O. Antoshchuk ta in. Kyiv: Norma prava, 2024. 114 s.

47. *Kryminalno-pravove zabezpechennia okhorony zakonnoi profesiinoi diialnosti zhurnalista: monohrafiia* / I. I. Mytrofanov, Ye. L. Streltsov; za zah. red. Ye. L. Streltsova. Odesa: Feniks, 2017. 302 s.

48. *Viiskova zhurnalistyka. Ukrainskyi aspekt: stanovlennia ukrainskoi viiskovoi zhurnalistyky; mistse viiskovoi zhurnalistyky u mediaprostori v period voiennoho stanu; pravovi pidstavy diialnosti viiskovykh zhurnalistiv pid chas voiennykh dii* / Ukl.: Kopotun I. M., Koropatnik I. M., Mykytiuk M. A., Pavliuk O. O., Pasika S. P., Petkov S. V. Kyiv: VD «Profesional», 2023. 676 s.

49. Konstytutsiia Ukrainy: pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 roku (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-bp#Text> (date of access: 14.04.2025).

50. Pro media: Zakon Ukrainy vid 13.12.2022 r. № 2849-IX (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#n2353> (date of access: 14.04.2025).

51. Pro derzhavnu taiemnytsiu: Zakon Ukrainy vid 21.01.1994 r. № 3855-XII (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text> (date of access: 14.04.2025).

52. *Derzhavna taiemnytsia yak skladova natsionalnoi bezpeky Ukrainy: okhorona ta dostup do derzhavnoi taiemnytsi; zakonodavche zabezpechennia derzhavnoi taiemnytsi; vidpovidalnist za rozgholoshennia derzhavnoi taiemnytsi; osoblyvosti dotrymannia derzhavnoi taiemnytsi pid chas vidpravlennia pravosuddia; osoblyvosti rehuliuvannia v osoblyvyi period ta pid chas voiennoho stanu* / Ukl.: Dzhus O. A., Zolotarova M. K., Kopotun I. M., Makarova T. P., Mykytiuk M. A., Pavliuk O. O., Pasika S. P., Petkov S. V., Skrynkovskyy R. M., Sopilnyk L. I., Chubenko A. H., Shevchenko A. M. Kyiv: VD «Profesional», 2023. 438 s.

53. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. № 2657-XII (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (date of access: 14.04.2025).

54. Pro borotbu z teroryzmom: Zakon Ukrainy vid 20.03.2003 r. № 638-IV (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (date of access: 14.04.2025).

55. Skrynkovskyy R. M. Osnovni pryntsypy derzhavnoi okhorony v Ukraini. *Natsionalni interesy Ukrainy*. 2024. № 4(4). S. 224–230. doi: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4\(4\)-224-230](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-4(4)-224-230).

56. Pro orhanizatsiiu vzaiemodii mizh Zbroinymy Sylamy Ukrainy,

inshymy skladovymy syl oborony ta predstavnykamy media na chas dii pravovoho rezhymu voiennoho stanu: Nakaz Holovnokomanduvacha Zbroinykh Cyl Ukrainy vid 03.03.2022 r. № 73 (iz zminamy). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS36785> (date of access: 14.04.2025).

57. Skrynkovskyy R. M. Voienna bezpeka derzhavy yak skladova natsionalnoi bezpeky. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka». Serii: «Iurydychni nauky»*. 2025. № 1(83). S. 43–54. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2025-1-10633>.

58. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2341-III (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (date of access: 14.04.2025).

59. Pro derzhavnu pidtrymku media, harantii profesiinoi diialnosti ta sotsialnyi zakhyst zhurnalista: Zakon Ukrainy vid 23.09.1997 r. № 540/97-BP (iz zminamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-bp> (date of access: 14.04.2025).

60. *Viina Rosii proty Ukrainy (liutyi 2014 – liutyi 2024 rr.). Stratehii reprezentatsii*: monohrafiia / Zah. red. d. i. n., prof. A. Kyrydon. Kyiv: Derzhavna naukova ustanova «Entsyklopedychne vydavnytstvo», 2024. 276 s.

61. Vidnianskyi S. V., Martynov A. Yu. *Viina Rosii proty Ukrainy ta mizhnarodne spivtovarystvo*. Kyiv: Parlam. vyd-vo, 2023. 336 s.

62. Vidnianskyi S., Martynov A. *Rosiisko-ukrainska viina ta mizhnarodne spivtovarystvo* / Vidp. red. V. Smolii. NAN Ukrainy. Instytut istorii Ukrainy. Kyiv: Instytut istorii Ukrainy, 2023. 264 s. doi: <https://doi.org/10.15407/book2-0017516Ukrainian>.

63. *Ukraina pid chas rosiisko-ukrainskoi viiny 2014–2023 rr.: geneza natsionalnoi stiikosti kriz pryzmu naukovykh doslidzhen*: monohrafiia / Vanovska I. M., Dzhus O. A., Iliashko O. O., Kopotun I. M., Koropatnik I. M., Pervak I. O., Petkov S. V., Popkov B. O., Skriabin O. L., Stetsiuk S. P., Skrynkovskyy R. M., Sopilnyk L. I., Trubchaninov M. A., Khan Ye. V.,

Shemchuk V. V.; Za zah. red. B. Popkova, S. Petkova. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. 2023. 272 s.

64. Zvernennia Nachalnyka UDO Ukrainy do osobovoho skladu z nahody 32-yi richnytsi Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy. *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy*. URL: <https://do.gov.ua/zvernennia-nachalnyka-udo-ukrainy-do-osobovoho-skladu-z-nahody-32-i-richnytsi-upravlinnia-derzhavnoi-okhorony-ukrainy/> (date of access: 14.04.2025).

65. Pro Den Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 15.01.2025 r. № 31/2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/31/2025#Text> (date of access: 14.04.2025).

66. Natsionalnyi bank Ukrainy vypustyv monetu, prysviachenu viiskovosluzhbovtsiam UDO Ukrainy. *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Upravlinnia derzhavnoi okhorony Ukrainy*. URL: <https://do.gov.ua/natsionalnyj-bank-ukrainy-vypustyv-monetu-prysviachenu-vijskovosluzhbovtsiam-udo-ukrainy/> (date of access: 14.04.2025).

67. Prezydent u Den zhurnalista vruchyv derzhavni nahorody pratsivnykam media ta chlenam rodyn zahyblykh zhurnalistiv. *Materialy ofitsiinoho veb-saitu Ofisu Prezidenta Ukrainy*. 06.06.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-u-den-zhurnalista-vruchiv-derzhavni-nagorodi-praci-75641> (date of access: 14.04.2025).

68. Pro Den zhurnalista: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 25.05.1994 r. № 251/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/251/94#Text> (date of access: 14.04.2025).